

Előfizetési díj.

dekre postán vagy helyben házhoz hordva.
Egész évre 15 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy.óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

megjelenik mindennap, az ünnepekkel kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22.) Haasensteini et g.
(Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Nyitléri czikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1875. második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy.óra 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legzélszerűbben posai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe üldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tán tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

Kolozsvár, ápril. 7. 1875.

— A szédelgéseknek egy új, meg-
tentő példáját tárja fel a Budapesten
zékelt „országos biztosító társaság” bu-
ása és a benne részes egyének bünei-
ek nyilvánosságá jövetel. Bárók és gró-
ok vannak compromittálva, historiai nevek
emcskolva, az alföldi betyár nyers rablá-
aival bármikor felérő vétkekkel vádolva,
ldozatul esve a pénz nevű nagyhatal-
masságnak, melyen mindent vásárolhatni a
öldön, csupán becsületet nem.

Bármí lehangoló legyen is azonban az
ly látvány, vigasztalásunkra szolgálhat,
gy a míg más országokban napi renden
vannak az ily glassé keztüvel üzőt uri
ablások, nálunk inkább a ritkaságok közé
aroznak. Igaz, hogy az alkalom sem fej-
ódott ki eléggé rá, a nagy pénzületek,
számítalan különböző czélú vállalatok, az
egész országra kiható élénk kereskedelem,
virágzó gyárakkal bővelkedő hatalmas ipar-
szintén csak a ritkaságok közé taroznak
s így még nincs elhintve a mag, a mely-
ből anyagi jólét, de erkölcsi romlottság is

egyenlő mérvben felburjánozhatik. Mindazon-
által mi nem csak ezen körülményeknek
tulajdonítjuk azon tényt, hogy népünk s
ebben a magyar nemzet roppant többsége
ősi kincsek gyanánt őrzi a tiszta erköl-
csöket.

Nem tartozunk azok közé, kik a Rous-
seau-i természeti állapotban keresik a rom-
latlan erkölcsöket. Tudvalevő dolog, hogy
ezen megondolatlanul sokat dicsőített álla-
pot „mindenkinek harca minden ellen” ép
a jó erkölcsök ellenkezőjének szülője öse-
ink is csak akkor hagytak fel erkölcsi
szempontból legkevésbé sem magasztalható
rabló hadjárataikkal, midőn a szomszéd or-
szágok eléggé megerősödtek arra, hogy
nyugalmas állami életre kényszerítsék a
nyers magyarokat. A műveletlenségéből nem
következtetni tehát a társadalmi erényekre.
A culturalis állami magasabb fejlődés: sür-
rű népesség, nagy pénzforgalom, való, hogy
több alkalmat szolgáltatnak a bűnre is, de
ebből egyáltalán nem következik, hogy az
erény azért virágoznék valamely nemzet
keblében, mivel még kellő műveltségre nem
tett szert. Azon ábrándosbölcselek, kik az
előhaladás szükségképi következményének
a nyomort és bűnt tekintik, az emberiség
legfőbb és legmagasztosabb czéljait teszik
kérdéssé. A végre, hogy erkölcsös le-
gyen valamely nép, a családi nevelés, a
vezérei által adott példa, a magasztos irány-
ban vezetett közvélemény bir legnagyobb
befolyással.

Tekintsünk valamely paraszt magyar
faluha s az emberszerető szív igaz örömmel
fog gyönyörködni azon erkölcsi bírósá-
g felett, mely a jól vezetett kis községben
uralkodik; a bukott leány fejeéről
letépi a pártát s nincs legény, ki őt
megtánczoltassa, megvetik a házasságtörőt,
lenézik a kicsapongó legényt, elítélik a
tolvajt, rablót. S ha van eset rá, midőn
a betyárt, ki csikót lopott s lánczra ke-
rült, dicsőítő dalban siratják meg az alföldi
lányok, ez csak kivétel képez s legki-
sebb befolyással sincs a többi erkölcsökre,
mivel eredetét maga is a nép által igen
nagyra becsült erényből, a vitézségből és
merészségből veszi.

Nem azért magasztalja a betyárt,
hogy lopott, hanem azért, mivel bátor és
merész volt, egészen másként ítélem az
alamuzsi ravasz tolvajról és rablóról az al-
földi nép is.

A régi magyar nemes jellem
szintén a legtisztább erkölcsöséggel van
párosulva s e tekintetben kevés állam van,
melynek középosztálya a character nemes
voltára nézve versenyezhetnék vele. Öner-
zetre mutató férfias büszkeség, önfeláldozó
honzserelem, hűség, szótartás, vendégsze-
retet, erkölcsös családi élet, a régi magyar
nemeseleknek és utódaiának elvitázhatatlan
érdemök, melyek közé a szükség és a cul-
tura egy hiányzó erényt, a lankadatlan
szorgalmat van hivatala beplántálni.

Nemzetünk erkölcsi romlottsága felett
tehát eddig kevés okunk van panaszkodni,
a társadalom s a közszellem intőzője a
magasztos feladat, hogy ezen eredménye-
ket a fennebb jelzet szödelgések métey-
től megóvják. Ujabb keltű alkotmányossá-
gunk bármint tagadjuk is, e tekintetben
nem gyakorlott a nemzetre kedvező be-
nyomást. Kővér kővez jutott az új ma-
gyar miniszteriummal a nemzetnek, s en-
nek folytán épen nem dicséretes marako-
dás fejlődött ki. A politikai hitvásár, a
gründölási szellem, remélhetőleg véget ért
a magyar tömör párt létrejövetelére s a sa-
nyaru pénzügyi viszonyok folytán.

Az állam és társadalom e tekintetben
egymásért egymás mellett kell, hogy küzd-
jenek. A legközlelebbimént említett buda-
pesti példához hasonló események, ép a
magasztos osztály körében, melyet a nép
hagyományos tisztelettel vesz körül, szer-
felett rossz hatással van a lakosság
minden osztályára; kiirtásukat és példa
megbüntetésüket a még a rom-
latlan erény enmagáért sürgősen követeli.
Az Offenheim-féle corruptio még nem ne-
künk való életmód és ne is legyen az.

— A képviselőház ápril. 5-iki ül-
sén a jegyzőkönyv hitelesítése és kérvé-
nyek benyújtása után, a miniszterelnök be-
nyújtá a végrehajtókról és a kézbesítésről szóló
szentesített törvénycikkeket.

A vasuti és gőzhajózási szállítmányok
megadóztatásáról szóló tjavaslat részletes vitája
következvén, a 3. s 4. §-ok változtatlanul elfo-
gadattak, Széll Kálmán az 5—7. §-nál
melyek a szállítási adó alóli kivételeket tárgya-
zák, más szerkezetet hoz javaslatba, melynek
céja a szövegnek világosabbá tétele.

A pénzügyminiszter módosítványa Falk
módosításával elfogadtatik. A tjavaslat többi

szakaszai változtatlanul elfogadtatnak. Követ-
zett a bélyegilletékek és díjakról szóló tja-
vaslat tárgyalása.
A ház nagy többsége minden vita nélkül
elfogadja a javaslatot általánosságban, az adó-
ügyi bizottság szövegezése szerint. A részletes
vita megkezdetvén, az 1. §-nál Mocsáry szolal
fel és e szakaszt kihagyatni kívánja, mivel az
adótörvények a nélkül is évről-évre megújittat-
nak. Szakácsy Dániel a jótékonyági intézetek-
nek bélyeg- és illetékmentességét kívánja a tör-
vényjavaslatba felvételni; mire Széll Kálmán
utasítani kívánja az adóügyi bizottságot, hogy
e részben egy külön §-t készítsen holnapig.

Mocsáry Lajos felszólal az illeték kisza-
bási hivatalok felállítására ellen, mely újítás
ellentmond a czébbavett takaréksággal, melyek-
nek Széll Kálmán pénzügyminiszter sürgető
szükségességnek tünteti föl e hivatalok életbe-
léptetését. Simonyi Ernő támogatja Mocsáryt.
Mire Széll Kálmán ismét felszólal és hiva-
kozik a pénzügyi igazgatóságoknál, a pénzügy-
miniszteriumnál és az adóhivatalok körében
történt leszállításokra, melyekkel a költségek
tememesen asztaza lettek. Ezen előzmények
részben szükségessé teszik az illetékszabási
hivatalok felállítását, részben pedig olymértű
megtakarítást eredményeznek, mely az új in-
tézmény behozatalát új teher vállalása nélkül
teszi lehetővé.

A 11. §-hoz Máday Sándor módosítványt
ad be, melyben indítványozza, hogy ily esetek-
ben, a midőn valaki engedélyért folyamodik, a
bélyeg ne ragasztassék föl, hanem egyszerűen
mellékelhető legyen, hogy a kért engedély meg-
tagadása esetében a folyamodó fél bélyegét
visszakaphassa. Máday módosítványa egyhan-
gú elfogadtatik. A 14. és 15. §-okat Kas-
per Mihály kitorlútetni óhajtaná, de, miután
meg van győződve afelől, hogy a többség ezen
óhajtatást nem teljesítene, csakis a 14. §-t ki-
vánja oda módosítani, hogy a csapós csikó
anyjával egy marhalevelbe vétsessék föl; hoz-
záfüzve még azt, hogy ugyanez mondassék ki
a borjúkra nézve. Széll K. késznék nyilatkozik
az első indítványt elfogadni; de a borjúkra
vonatköző pontot nem akarja a tjavaslatba
fölvételni, mivel a borjúk rendszerint külön
bocsátatnak áruba.

Kajuch kihagyatni kívánja azon alinéát,
mely azt rendeli, hogy egy marhalevelre csak
egy marha vagy ló jegyezethetik fel. A keleti
marhavészről szóló törvényre hivatkozik, mely-
ben határozottan ki van mondva, hogy egy
marhalevel több darab szarvasmarháról is szól-
helyedet; de orrod betörött s most kitépem
szárnyaidat is, hogy ne boldondit el senkit
többé.

Ezzel Jenny egész kegyetlenséggel törte
szét apró darabokra a kis szobrocskát, miköz-
ben hangosan nevetett.

Nem tudtam megállani, hogy meg ne
kérjem tőle, ugyan miért nem ment nőül
Viannehoz, miután ő is épen így gondolkodik a
házasság felől?

— Kénytelen az ember mindazokhoz nő-
ül menni, kiknek osztja nézetét? dehát te, te
éppen nem úgy gondolkodol-e e részben
mint én?

— Nem, én nem teszek ily finom meg-
különböztetést, a szerelem és gyöngéd szeretet
között.

— Akkor lehet hát osztályozni is a
dolgot. Te hiszed-e hogy a szerelemben vegyül-
het gyöngéd érzelem is.

— Igen és áldozatkészég.

— Dehát azt hiszed-e, hogy a gyöngéd
szeretet lehet heves és szenvedélyes is?

— Kérdéseiddel egészen zavarba hozol,
minő szörszálhasogató vagy!

— Csak következetes vagyok. Én kér-
tem az istent és anyámat, hogy fedezné fel
előttem annak titkát, hogy lehetek boldog és
elégült e földön, mert mindenki az óhajtaná
lenni, a nélkül, hogy az igazsággal valami na-
gyon törődnék. Isten és anyám azt felelték ne-
kem: „hogy boldog lehess, igyekezz mentől
több boldogságot eszközölni mások számára.”
Ebben megnyugodtam; komolyan gondolkodtam
e törvényről, melyet anyám oly jól tud alkal-
mazni gyakorlatilag is és rendre, rendre, ne-
hány elkerülhetlen és természetes visszaesés
után önzésemből, rövidbe foglalva, megalkottam
magamnak a törvényt, melyet követnem kelle-
: „Tőlünk kitelhető módon boldogítani másokat.”

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Jenny húgom.

Regény.

Írta:

SAND GYÖRGY.

Negyedik rész.

III.

(Folytatás)

— Maga a szerelem — viszonzá Jenny, —
egy nagyon veszélyes kísértet. A régiek isten-
ségnek tüntették föl, mivel ők mindannak, mi
előttük félelmes volt, isteni alakot adtak képze-
lökben, mint a furiáknak, a különböző szenve-
lélyeknek s mindennek a mi csak csapásnak
volt nevezhető az emberi életben. Megengedted,
hogy néhány régényt is elolvassak a többiek közt
s ezekben is a szerelmet mindég mennyei alak-
ban láttam feltüntetve.

A költők szerint ellentárlhatlan hatalom-
nal bir ez mindenkire s egyhaug véleményök
régre egészen felboszantott. Fellázadtam a vé-
gén az ellen, hogy mindig oly egyént, nőt
ragy férfit állítanak előtérbe, kik vagy végzet-
sünek tartják érzelmeiket s babonás hittel
ápolják azokat, vagy önzésükben mindent fe-
lednek. Nekem tehát e regények és költemé-
nyek nagy hasznomra váltak; megtanítottak,
hogy higgyadlan gondolkozzam oly tárgy felől,
melyről a fiatal lányok mindig csak együgyű
pirulás közt beszélnék, mintha másképp le-
győzötve éreznék magukat általa, vagy pedig
némi merész bátorsággal, mintha jól ismernék
már minden fondorkodását.

En e nagy talányak bátran szemébe
mertem tekinteni s így szóltam a kis hamis
istenhez: Ha te csak egy vak és kegyetlen
gyermek vagy, engem nem fogsz soha hatal-
madba keríteni és feltétlenül kormányozni. Nem
hiszem, hogy önzővé tudnál tenni, na én nem
akárok azzá lenni, már pedig én nem akarok!

E perczben egy öreg nő haladt el előt-
tünk, ki lapos kosarába egész sereg czukor-
tésztából gyurt alakoskákat árult gyermekek
számára. Egy neme volt ez is az alamizna-
kérésnek, mert a nő kinyújtá kezét adomá-
nyunk után, a nélkül hogy felajánlaná érte
parányi kis madarait, virág-edényeit s más
alakjait.

Jenny pénzt adott neki s meglátván ko-
sarában egy kis Amort rózsaszín szoknyában,
kezében fálkyát tartva, nevetve kérdé, ha ez
Amor-e vagy Hymen a fálkyával.

— Mindkettő egy személyben — vi-
szonzá a vénasszony — oda nyujtván azt hú-
gomnak. Vegye el szép kisasszony, szerencsét
hozand fejére.

— Köszönöm — felelt Jenny — elfoga-
dom — s zsebébe rejté a kis czukorbábat s
csakhamar merőben el is felejtkezett róla, mi-
vel ösmérsékekkel találkoztunk s azok elkisérték
minket egy darabig.

De a szerelem tárgyalása, mely véletle-
nül félbe lett szakasztva, véletlenül ismét szó-
nyegre került ebéd végeztével. Jenny a mint
egy kules után nyult zsebébe, megtalálta ott a
czukor és lisztből készült szerelmi hírnököt
s letette előnkbe az asztalra.

— Ime — szólít vídám hangon — ez
jelképezi a szarnok szerelmet földgömbünkön.
— S te megmaradsz a mellett — szól-
tam — hogy lelked mélyéből megvesd őt?

— Azt soha sem kell megvetni, mi fé-
lelmet gerjeszt, hanem elítéli az ember s ne-

kem kedvem volna porbeidézni e halvány ne-
vetséges kinézésű cupidót.

— Nő lássuk! kíváncsi vagyok a vád-
pontokat s ítéletet hallani.

— Először is — kezdé Jenny, figye-
lemmel vizsgálva az alakot — tudjuk meg,
ki vagy. Halljuk nevedet! szerelem vagy há-
zasság?

— És ha házasság volnék? — szóltam
a kétséges minőségű szerelmes nevében.

— Azon esetben, ha Hymen vagy, egé-
szen más dolog. Akkor felteszem róla, hogy
okos, jó, gyöngéd és áldozatkész vagy. Meg-
nyered becsületesemet; de nem, te hazudsz! te
nem vagy tiszteleltre méltó ártatlan istenség,
te a dőre és hamis Cupidó vagy; ugy nézel
ki, mintha fálkyával, mely inkább esernyőhöz
hasonlít, szeretnéd láncra lobbantani az egész
minőségemet. Ime, tud meg kis barátom,
csak mennyire becsüllek téged, — megdöntöm
uralmadat!

E szavakkal Jenny feldobta a levegőbe
Vénus boldoglatlan szülöttét, mely leestében
tányéromra zuhant s betörte az orrát.

— Már ez valóban igen is rögtönzött
ítélet és végrehajtás! — szóltam nevetve. Az
árusnő azt mondta volt róla, hogy az Amor
és Hymen egy személyben, azaz szerelem a
házasságban.

— Ez nem lehet igaz, a szerelem nincs
mit keresen a házasságban, a mi csupa merő
gyöngéd szeretetből áll s nem pedig abból,
minék regényeitekben szerelem a neve, azaz
csupa villám és tűzből, mi magába fog-
lalja a nyugtalanságot, féltékenységet, álmat-
latlanul kerit hatalmába s felidezi mindazt,
mi rossz, kellemetlen és dőreség. Trónod fel
van döntve Amor urfi s most házasságban
kereslek menedéket, hogy ismét befoglalhasd

hat. Széll K. megtartani szerelné a Kajuch ál-
tal kifogásolt alinéát, de hozzá teszi, ha egy
gazdának 20 darabból álló falkájáról a marha-
levél kiállítója egy levelet köteles kiállítani
és ily esetben bizonyos meghatározott nagysá-
gu bélyeg használandó. A ház elfogadja Kas-
per és Széll K. módosítványait. A 16. §-nál,
mely a marhaleveleknél előforduló bélyegcon-
kitásról szól, — Széll Kálmán előbbi módo-
sítványának megfelelőleg, egy módosítványt ad,
mely szerint a büntetés egy falkánál 5—20
frt-ig terjedjen.

Ez kellő arányban áll a falkákról kiállí-
tott marhalevelek bélyegével. A ház egyhan-
gú elfogadja e módosítványt. A 19. §-nál ki-
jelenti a pénzügyminiszter, hogy a jótékony
intézetek bélyegmentességét tárgyzó szakasz,
melyet a pénzügyi bizottság holnap fog bete-
jesztetni, ezen szakasz elő teendő. — Követke-
zett a házadóról szóló tjavaslat tárgyalása. —
Telesky hosszabban szól a házról és házoztá-
lyadó közt létező igen érzékeny aránytalansá-
gról. Utána Széll Kálmán röviden válaszol Te-
leszknnek.

BELFÖLD.

Zilah, 1875. ápr. 2-án.

(Felolvasási estélyek egy Fröbel-gyermekkert javára.)

Városunkban a buzgó „tanügyi kör”
egy létesítendő Fröbel-gyermekkert javára
márcz. 29-én és 30-án, husvét másod- és har-
mad napján, újlag két felolvasási estélyt ren-
dezett. Az első estélyen felolvasott Mezey
Albert törv. sz. bíró a „Munka és taka-
rékság”-ról; a másodikikon Dr. Berger
János orvos „A kis gyermekek testi
neveléséről: és Révay Pál ref. lelkész
e tételről: „Minő nevelést szeretnék
adni az én fiam- és leányomnak?”
A munka és takarékság nem lévén igen
erős oldala nemzetünknek, s a gyermekek ész-
szerű nevelésében sem értük el a ne továbbat
— a jelzett felolvasásokból sok helyest, sok
dicséretet hallhatott volna városunk minden
rendű és rangú lakosága; de fájjalom, az első
előadáson alig volt jelen 50—60 hallgató, a
másodikon pedig — nő, azon, mert egy
kis tánczra is nyílt kilátás, voltak közel 150-en.

Ami a felolvasásokat illeti, a legnagyobb
elismeréssel kell szólnunk mindenikről; min-
deniken meglátszott, hogy írója nem kényszer-
munkát végez, hanem egész lélekkel csügg
tárgyán; a mellett komoly tanulmány, széles

Ez rövid és egyszerű, s mőjta szokásommá vált
elméletemet a hol csak szükség, alkalmazni,
észrevettem azt, hogy igen boldog és elégtű
vagyok és hogy senkinek sincsen hatalmában
e boldogságot elvenni tőlem. E szerint akár
határozom el magam a férjhezmenetelre, akár
nem, szeretném én látni azon urat, ki engem
szeretni talál, a ki tehet nekem csak egyszer
is alapos szemrehányást, valamiért s még in-
kább azt, ki képes lenne engem úgy megsér-
teni, hogy én azt nem tudnám neki megbo-
csátani.

— Te a házasságot is a magad modora
szerint rendezed. Csakhogy a tapasztalás meg-
hazudtolja a legtöbb házastárs között nézete-
det. Épen mivel legtöbbnyire zavarognak, s
nem boldogok a házastársak, kell, hogy lehető
legtöbb szerelmet vigyen az ember új hely-
zetébe.

— Kárpótlásul nemde? Ez nagyon bal
felfogás! A szerelem, miként te azt értelme-
zed, épen legfőbb oka a zavargásoknak.
Ez jogosít fel mások elnyomására, a fél-
tékenységre, s ebből kifolyólag az elkeseredés,
hárag, igaztalanságra.

— De hisz te felejtet is ítéletet, tar-
tasz itt! Adam-e én jogot orre neked? Fel-
hatalmaztalak-e én rá? Mit tudod te, hogyan
értelmezem én aszerelmet? Tudtomra soha sem
nyilvánítam még azt előttem!

Anyám felé fordultam, kérdő tekintet
vetve rá, megtudandó, ha valjon Jenny arra
tesz-e czélzást, mi nekem meg van hagyva,
hogy ne emlísem előtte, s valjon van-e tuda-
mása kalandom felől.

Anyám pillantása megnyugtatót, hogy
Jenny mit sem tud fölőle, s csak azért, hől
cselkedik és vitatkozik, mert kedvét lel benne
az elétkben.

(Folyt. köv.)

olvasottság s folytonos kedélymelegség jellemzik mindeniket.

Végül, nem kis elismerést érdemel a nemes törekvésü „tanügyi kör” is, hogy míg egy-felől uttorlóleg lépett fel az ily felolvasások meghonosítására s ez által a hasznos ismeretek terjesztésére, másfelől tervbevett gyermek-kert felállításával, melynek az ily felolvasások jövedelmeivel alapitókijét akarja megvetni, városunk egy éveti szükségén ohajt segíteni.

A két estély tiszta jövedelme mintegy 60—65 frt.

Vajha e dícséretes törekvés városunk előjárósága, összes polgársága s különösen a gyöngéd női közönség által megérdemelt meleg pártolásban részesítették, mert csak így, csak ekkor lesz képes a „tanügyi kör” kitűzött célja felé reménynyel, hittel tekinteni.

Zihar.

Déva, ápr. 4-én 1875.

(Tombola-estély.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Azt hiszem számolhatok egy kis térbe-ces lapjában, felemlíteni akarván bércecs me- gyénk honleányainak számtalanszor tanusított hazafias buzgalmát, s azt melyet, — a többek között a Déván márt. 29-én tombolával egy- bekötött táncvizigalom alkalmával tanusított. Az össze gyűlt mintegy 750 drb. nagybórára érté- kes tárgyak kiosztása, nagyon sok időt igényel- vén — más napra halasztatott. A tánczterem- ben a háziasszony tisztelt Bruckenthal bárónó vit- te; körülötte emelék az est díszét br. Nopcsá- né, gr. Toldy Horváthné, br. Bornemisziáné, Szeredayné stb. A tánczozónk válogatott ko- szorujában voltak: Gyárfásné, Lázárné, a Bar- csay kisasszonyok, továbbá Szereday Eliz, László Giza, Kontz Ilka, Kozolay Róza, Engeltha- ler Róza, Sándor Erzs és Lázár Amália kis- asszonyok. A szünni nem akaró jó kedv örökké- valónak látszék, s csak reggel 5 óra után övezé néma csend a pár perczel azelőtt zajos termet.

Tiszta jövedelem 490 frt gyűlt a nöegy- let pénztárába. Sok ily lelkes honleányokat a honnak.

—s—

A Maros felvidékről, ápril. hóban.

(Az időjárás és gazdaság)

Csak a naptárból tudjuk, hogy ma ta- vaszhó 4-dik napja, de künn a természetben semmi jel nem mutat arra, hogy kitavaszo- dunk volna; földünket még mindég vastag hó fedi s a kibontakozás ez alól úgy látszik, még időbe fog kerülni, mintha a természetben is már szeszély uralkodnék s mintha itt sem tar- tatnának meg az alkotott törvények úgy, a mint kell. Valóban szükségét érezzük egy jó fusio- nak e részben is, ha a tél és tavasz politikai pártjainak nemes példájára confusio helyett megállapodnának abban, hogy az időjárás rendes kerékvágásába vissza tereltessek.

Különbön újból rossz esztendőnek nézünk

Demosthenes,

Görögország legnagyobb szónoka.

(Szamosi János, egyetemi tanár felolvasása az „egye- temi kör” javára 1875. ápril 4-én.)

(Folytatás.)

Hátra volt azonban a fontosabb tényező, az előadási tehetség.

Ennek megszerzésére fordította tehát gondját, még pedig minő vasakarattal és ki- tartással! Hogy a selypítést elvesztse, kövcsét tett nyelve alá s úgy igyekezett tisztán szá- valni; hogy rövid lélekzetét s gyenge szavát erősítse, majd hegynek menve, majd a tenger hullámainak zajgása közt szónokolt teljes erő- vel hosszabb helyeket a költőkből; hogy kel- lemes taglejtésre tegyen szert, egy nagy tükör előtt gyakorolta magát s a szoba plafondján megerősített éles kard figyelmeztette valahány- szor vállán egyet rántott, majd, hogy gyakor- lataiban né háborgatásnak s alkalmá se le- gyen azokat félbeszakítani, leborotváltatta ha- ját s földalatti helyiségbe vonulva élt szónoklati gyakorlatainak.

A kellemes taglejtést és helyes hangsú- lyozást állítólag korának leghíresebb színészétől tanulta.

Meglehet, hogy egyik-másik az itt fel- hozottak közül nagyitva vagy talán kohlolva is van, de a dolog lényege kétségtelenül igaz s ez az, hogy Demosthenes nem mindegyik nehé- zség; leküzdésével, a legnagyobb fáradság- gal, kitartó munkával érte el azon tökélyt, melyen a világ összes nemzetei között ha talán elérje igen; de föltűlni vala nincsen.

S kétségkívül e fáradságos munkára gon- dolva mondhatta később, midőn kérdezték, mi a szónoklat főkölléke: Először az előadás, másodszor megint az előadás, és harmadszor ismét az előadás.

Demosthenes tehát az ókor egyhangú bi- zonyítása s a fennmaradt beszédek világos tanu- sága szerint elérte a szónoklat tetőpontját, az eszmék és az előadás közötti legszebb ösz- hangot.

eleibe, mely csüggedésben tartja e vidék föld- népét. Marháink már is kost-szükséget szen- vednek; széna- gyümölcs-termésre kilitásunk nincs, őszterméseink gyengék, a tavaszi vetés- sel pedig félünk hogy elkésünk.

Ehez járul még, hogy havasainkat 2—3 öles hó fedi, mi ha rohammal talál megindulni, földünket elsodrással fenyegeti, s a véres ve- rejtek árán e télen a Maros partjára kiszállí- tott erdei készleteket a vízár magával fogja ragadni s azt gazdátlan állapotban az ország többi részeiben szétszórni.

Már 1872. óta tart e szorongatott álla- pot vidékünkön; az óta folytonos rosztermés, elemi csapások, a tutaj kereskedésben közbejött csökkenés, a kereskedők bukása a földnépét mindenéből kimerítette, nem csodálkozhatni te- hát, hogy ma már azon helyzetben van, hogy befaló falattal alig bír. Ezért már régen ki is ábrándult; tévednek azok, kik másként esme- rik; egy-egy volt csabítójár a többé nem hajt, nem politizál, nemzetiségért vallásért, pártos- kodásért egymás iránt gyűlöletet nem tart, együtt szenved, ha kell, nem bibelődik magas dolgokkal; észretér, jól belátta azt, hogy se kormány-rendszer, se hivatal, se semmi nem okozja nyomorának, hanem a természet mos- toha forgása s a szerencsétlen sors.

E földnépére tehát egy conservatívnak sincs miért hivatkozni; így lenne ez s még talán rosszabbul — az ók uralkodásuk alatt is.

F . . . i.

Magyar lapok szemléje.

A „M. Politika” ő felsége utazása al- kalmából felmerült ellenléte irányzatú al- kalmioktól külr. A párisi sajtó legkülönbözőbb árnyalatai azon fölfogásban találkoznak, hogy monárchiának végre annak öntudatára jutott, miszerint emancipálnia kell magát a német császárság vezető barátságára alól; és ez a mo- nárchia külgymintistérét azon elhatározásra indította, hogy Olaszországgal az egyházpoliti- kai kérdésben az eljárás egyformaságát igye- kezne elérni, a német császárság pápael- lenes egyházpolitikájának rovására. A bécsi sajtó fölfogása nagyon megoszlik. Egy rész azt akarja elhitetni, hogy egy rémületes papi re- actio veszi kezdetét, mert a velencei találko- zás nem jelent kevesebbet, mint az olasz ki- rályságnak és a független papságnak kibékíté- sére irányzott törekvés, mely az ultramontá- nismus gyászos diadalait vonná maga után. A másik rész úgy combinál, hogy a velencei találkozás monárchiának Németországhoz va- ló benső viszonyában találja magyarázatát, a mennyiben egyenesen arról van szó, hogy az olasz király megnyeressék oly egyházpolitika követésére, mely Ausztria-Magyarország, Né- metország és Olaszország részéről egyidejűleg s összhangzólag inauguráltatván, az olasz ga- rantia törvény eltörlésére vezetne s a pápa állását egy római püspök állására leszállítva, megfosztaná azon roppant erőttől és befolyástól, a mely a német császárság katolikus-ellenes törekvéseit meghusztalással fenyegeti.

De egyet nemsajátított el soha s ez csak dícséretére válik t. i. azt a beszélési ügyessé- get, mely nem tördve a tárggyal, jól roszul, a mint jó, minden perczen kész beszélni; s ő maga sem restelli kimondani, hogy készü- letlenül soha sem lépett a szószékre. Bizonyára nem válik szögyénre, mit egy élező ellenfele mondott, hogy beszédeim megérzik a lámpa- ból szaga.

Igy felkészülve lépett a nyilvánosság te- rére mint államférfiú és szónok, közel 30 éves korában.

Az első politikai beszéde, melyet birunk, 354-ből van; a symmoriakról vagyis a tengeri haderő kiállítására végett a legzavargabb adófi- zető polgárokból alkotott osztályok ujja szer- vezéséről. Ezen első fennmaradt politikai be- széde már tisztán előnkbe állítja az éles látású, higgadt gondolkodású államférfiút, mert míg a népnek hízogó szónokai harci riadót fujtak a perzsa király, Artaxerxes Ochus ellen, addig a hideg vérral megfontolt Demosthenes a nép- szerű eszmével szembeáll, kimutatja a helyzet kedvezőtlen voltát, ki az egész Hellas egyesü- lésében való remény hiúságát, ki a veszélyt, mely egyes irigy szomszédoknak az ellenséggel való szövetségéből származhatnék.

Mindezt azonban csak röviden, mintegy odavetve, mert célja nem is jésztieni, hanem csak lebeszélni; a harcias kedvet és pillanatnyi lel- kesülést azonban felhasználja a tengeri haderő szervezéséről való javaslatának kifejtésére.

A beszéd csak egy irányban birt sikerrel, a háboru elmaradt, de az adózás igazságosabb alapokra való fektetése — s a tengeri erő szer- vezéséből nem lett semmi sem. A szervezke- dés, új szövetségek szervezése s a régi hege- moniának erkölcsi fölényen való visszaszerzésére törekvés előfordul Demosthenes legközelebbi po- litikai beszédeiben is, u. m. a megalopolisaiak (352) és a rhodusiak szabadsága érdekében tar- tottakban (351), melyek szintén bizonyosságai De-

A „Jelenkor” szerint a liberális politiká- nak az a mentsége, hogy minden embernek szabadságában áll pénzét oda fordítani, a ho- vá jónak látja, — tehát nem lehet megaka- dályozni, hogy részvényt ne vegyen bolondul és esztelenül — nem fogadható el ott, hol már a legtisztességesebb nevek is a szédelőgk kalitjá- ban dalolják a „hívó madarak” énekét. Ennek gátat kell vetni; mert ennyi botrány után már a solid hitel is veszélyeztetve van; s en- nek az a megfordított igazsága, hogy ha az embereket nem lehet visszatartani, hogy a széd- előgk lépjére ne menjenek, utóbb meg nem lehet belekergetni, hogy hasznos és szükséges vállalkozást támogassanak.

A „Hon” a kereskedelmi kodex átvizs- gálásáról ír, s ugy állítja, hogy ez állapotun- kon nevezetes javítást fog képezni. Előnyei: az alapítási üzletet szigorú korlátok közé szorítja, a pénzbefizetés és felelősség megkövetelése ál- tal. Második előnye az, hogy minden részvény- társulati üzletet az alapító befizetésétől, ille- tleg biztosításától feltételez, és tartaléktőkét biztosít. Harmadik előnye, hogy az igazgató tanácsosok felügyeletét valódivá teszi, az ahoz fűzött anyagi és bünygi felelősség által. A kül- földi társulatoktól a javaslat ezek bejegyzését és honuk társulati törvényei szerinti felelőssé- gét követeli. Ezt a „Hon” nem tartja elég bi- ztosítóknak; e téren a kormányellenőrzés csak ugy lehet pótolni, ha nemcsak a külföldi tár- sulatok vagyoni állása hivatalosan közöltesik minden ügynök törvényekével, de ha ezek cautiót is tesznek le; a mint ily biztosítékul szolgál a belföldi társulat egész vagyona. A sorsjegy árulás, igérvényekkel való faluzás egy- szerint rendőri ügy. De a rendőrségtől aztán kérlelhetlen erőlyt kíván. Legegyszerűbb lenne szerinte az egész üzlet hazánkba kitiltani.

A „Nemzeti Hírlap” elengedhetlenül szük- ségesnek tartja, hogy a „magyar hivatalnokok hitel- és biztosító intézetének” teljes bukása valami utoni-módon megakadályozassék, vagy legalább következményeiben akként enyhítés- sék, hogy a pár ezerre menő érdekelték, kik mindnyájan az állam szolgálatában állanak, sőt többnyire az oly mostohán ellátott kis hivatal- nokok sorai közül valók — legalább a végtön- re-jutástól megoltalmaztassanak. Kívánja ezt az állam érdeke, de kívánják a méltányosság és emberiség tekintetei is. Itt most a kormány feladata gyors segélyt teremteni, mert a hiva- talnokok bankjainak szomorú sorsáért a felelős- ség alól egészen nem mentheti fel. Vagy nem volt eléggé előrelátó, körültekintő az engedm- nyezéskor, vagy pedig egyenesen kötelességet mulasztott, a midőn ellenőrzési jogát és köte- lességét csak lanyhán teljesítette.

Az „Egyetértés és Magyar Ujság” cso- dálkodik, hogy haladnak az adófelemlés után, s e közben esküsznek Tisza Kálmán bölcsessé- gére, mint a dodonai oraculum háromlábú szó- kére. És mégis neheztenek, hogy a sentimen- talizmus e philosophiáját, bíralat alá veszi! Nyolcz éven át vele együtt nem hitték Deák Ferencz bölcsességében midőn e bölcsesség fel-

mosthenes bölcs előrelátásának és józan mérsé- keltségének.

Már e beszédekben találunk czélzásokat egy sokkal veszélyesebb ellenségre mint a per- sa király, kinek egész Görögország ellen törő terveit Demosthenes jó előre átlátta és a kivel a nyílt harcot 351 tavaszán kezdette meg első ugynevezett philippikájával.

Evvel elértünk Demosthenes tevékenysé- gének tetőpontjához, hol államférfiúi belátása, diplomatikai ügyése és adminisztratív tehetsé- ge nem kevésbbé tűntek ki, mint szónoklati ha- talma. De fájdalom, e ritka erőly megtört két ellenségben.

Az egyik volt az atheniek megfoghatlan könnyelműsége államügyekben, mely gon- d nélkül rágódott a régi dícsőség, élvezetet és győ- nyört hajhászott. A régi áldozatkészségnek, mely vagyonát és vérért adta a hazáért, alig volt már nyoma egyeseknél. Így történt, hogy a haza céljára üresek voltak a pénztárak; a hadi szol- gálatot szoldosok által végeztették s ezeknek is sok- szor nem voltak képesek fizetni. Ily körülmé- nyek közt természetesen katonai kapacitásokat hiában keresünk.

A másik ellenfél Filep volt; derék és óvatos hadvezér, ravasz és számító államférfiú, ki célját — Görögország meghódítása — jól kiszámított terv szerint igyekezett elérni. Ren- delkezésre állott, egy harczedzett, gyakorolt, jól felszerelt és szeretett hadvezéréhez feltétle- nül hű hadsereg. Eszközeit pedig minden lel- kiismeretességgel nélkül kereste, még az adott szó sem volt előtte szent, sőt az ünnepélyes fejedelm- esküt is nem egy ízben szegte meg.

Az athenieknek többször lett volna alkalmuk ellenségük tervére belátni, midőn Amphipolis, Pydnát, Potidaia, Methonet ravaszul kékre ko- ritette, de a büns könnyelműség és megfejtelten vakság nem hederített az éleslelmű és belá- su hazafiak, köztük Demosthenes figyelmeztet- sére.

Azután meg bíztak a nagy távolságba s evvel vigasztalták magukat. Nem sokára azonban Thessalia is Fülöp

bukott s az elejtett fonal-szálat Tisza Kálmán ragadja kezéhez, hogy a szerencsétlenség rok- kájáról tovább gombolyítsa a bajok csomóját — miként követelhetik a nemzetől azt, hogy most ez újabb sütető bölcsességbe helyezze bi- zalmát? Hitegetni szép szavakkal elámitani — lehet e nemzetet. Magyar erkölcs: „egy jó szőrt az ingét is odaadja.” Az újabb terhek fejében — kérdi — adnak-e valamit a nem- zetnek akár a jogok, akár a kultura, akár a közvagyonosodás terén? És ezután kezükben van e Danaidák hordójának feneké? hogy e sok áldozat nem lesz majd, mint rendesen, semmi- vé? Ily biztosítékot nem is adtak, nem is ké- pesek adni — hanem hidegen szavazzák meg az adófelemlést. Könynyelmebb játék — sze- rint — még 1867-ben sem üzetett a nemzet sorsával.

A „Reform” szerint öt paragrafusból áll az a kis törvényjavaslat, mely az igazságügy- ministerium kebelében folyó tanácskozásoknak, a törvényszékek számának leszállításáról, alap- jául szolgál. Ez az öt paragrafusos javaslat rövid volta miatt tehet igen sok jót s tehet igen nagy kárt is. A tartalmán mulik, nem hosszúságán. Tartalma pedig aggodalmat kelt. Nem az, hogy a törvényszékek száma 104- ról leszállíttatik hatvanégyre, hanem hogy a tervezett manipuláció közvetlen nem fog köny- nyíteni pénzügyeink állását, sőt ellenkezőleg áldozatokkal járand. Az egyik paragrafus ki- mondja, hogy e változtatás „új szervezésnek tekintendő.” E három ártatlan szó pedig alap- jaiban rendíti meg az egész bírói kart, mert általa bizonytalan időre bizonytalan állásba jut. Nem csupán a feloszlátandó törvényszé- kek bírói tagjai, hanem összes bírának e há- rom szóval disponibilitásba esnek addig a me- dig. Ugy látja, hogy többször hagytk már fi- gyelemre kívül a politikai aranyzabályt, hogy soha sem kell politikában a szükségesen tul men- ni. Mi mindig vagy innen maradunk, vagy na- gyon is túl megyünk.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, ápril. 7. 1875.

Mint a „Times”-nek ápril 1-jén Bécsből sürgönyzik, általános melegegedést keltett, hogy a német kormány a ruméliai vasutak ügyében föltétlenül az osztrák magyar politi- kát támogatta. Ez alkalommal ismét kitűnt, hogy a két állam érdekei a keleten azonosak. Ha az osztrák kormány — mondja a Times — már rég nem tudná, most meggyőződhetett vol- na róla, hol kell természetes szövetségüket a keleti politikára nézve keresnie. A nevezett lap egyszersmind arról értesült, hogy az osz- trák-magyar-román vámeügyemny aláírása kü- szöbön áll, s hogy a szerződés májusban fog a bukaresti, ősszel pedig a bécsi és budapesti kamrák elé jóváhagyás végett terjesztetni.

A mult hét csaknem kormányválságot ho- zott Franciaországnak. Dufaure igazságügy- miniszter egy köztársasági érzelmű körirata

hatalmába került. A thessalok u. i. Phokis és a pheraei tyranus ellen Fülöpöt kerestek se- gélyt, ki hadseregével Görögországban teremvén, először is a segélyt kereső thessalokat igaz- ta le s már a híres Thermopylae szoros felé tartott, hogy Phokisba nyomuljon, de ezuttal ez neki nem sikerült; az atheniek elfoglalták Thermopylaet s a királynak vissza kellett fordul- nia. Ezen inkább szerencsés véletlen azonban a könnyelmű athenieket ujra elámitotta, mert midőn Fülöp Thracia ellen fordult, azt hitték, hogy többé nem is kell tőle tartaniok, miután éberségüknek bizonyítékát adták.

Mily keserűen kellett azonban csalódnok. Fülöp nem tördve az adott szóval és esküvel, rögtön Chalkidike félsziget és Olynthus ellen fordult. Ezek Athennél kerestek segítséget s ez volt azon alkalmi, melyben Demosthenes 351 tavaszán a már említett első philippikájával a nyílt harcot Fülöp ellen megkezdette.

Az atheniek főleg Demosthenes sürgeté- seire, melyek a három Olynthusi beszédben fekszenek előttünk, adtak ugyan segélyt az olyn- thusiaknak, de sem elég gyorsan, sem elegendő erőlyvel s így történt, hogy Olynthus 348-ban elesett s vele együtt az egész Chalkidike Fülöp kezére került.

Csak most kezdtek belátni mennyire iga- za volt Demosthenesnek, midőn őket a közelgő veszélyre figyelmeztette, most nyakra före küld- ték a követéseket az egyes hellén államokhoz szövetségeket keresni s midőn az nem ment elég gyorsan, fejüket vesztették félelmökben és aggodalmukban. Ily körülmények közt kapra kaptak az alkalmon, midőn a ravasz és jól számító Fülöp rögtön „békéjóbát nyújtá az athenieknek. Természetesen, mert az általános harci kedv és lelkesülés nem volt neki inyére s beakarta várni, míg a lelkesedés első tüze elalszik. Maga Demosthenes is ugy látszik ez esetben lépre ment s tagja volt azon követésé- nek, melyet az atheniek Fülöphöz küldöttek a béke megkötése végett.

(Folytatása következik.)

Buffet miniszterelnök részéről nagy visszatet- széssel találkozott, ki nem akarta megengedni hogy a rendelet a hivatalos lapban nyilvános- ságra hozassék. A minisztertanács többsége azonban Dufaure mellé állott s az okmány a hivatalos lap ápril 1-sei számában meg is je- lent.

Különbön a köztársasági manifestációk a miniszterek részéről folyton szaporodnak. A tudós társaságok ápril 3-án lefolyt közgyűlésén Wallon közoktatási miniszter beszédet tartott, melynek végén azt mondá, hogy a köztársaság, mely Mac Mahon tábornagy hatalmát lényege- sen kiterjeszti, tiltakozást jelent az államcsíny s a forradalom ellen. A beszéd e része nagy tetszéssel találkozott.

A spanyol esztatér ügyei fölött még min- dig sűrű homály lebeg. A mult héten azt je- lentették, hogy a carlisták támadólag akarnak föllépni s hogy seregük egy része Santander tartományba nyomult. Ujabbban e hirt megező- folják s egy ápril 25. sürgöny azt is mondja, hogy Asturiát és a Nervion vonalat sem fenye- getik. E fordulatra talán az adott okot, hogy a carlisták egy része csakugyan el akarja lázadás zászlóját hagyni. A madridi tudósítá- sok szerint eddig a francia területre átlépett 244 carlista tiszt, köztük kilencz tábornok, ké- dandárnok és hat ezredes.

Ezenkívül Bilbao, Hernani, Pampeluna, Tafalla és Logrono városokba is számos tiszt érkezett. Ha ez tovább is így megy, akto- don Carlosnak nem sok embere fog maradni. A lázadók főhadiszállása, Estellából Durango- tétetett át. Azt is beszélik, hogy a catalonia carlisták fővezére Saballs, bergai gróf, Marti nez Campos tábornokkal alkudozásokat kezdett.

A porosz püspökök e héten Fülödban ér- tekezletet tartottak, melyek eredményét pás- torlevélben fogják a hivekkel tudatni. Az olasz királyi udvar s a nemzet a velencei találko- zásra készültek elő a mult héten. A szerb kor- mány kiegészítettett. Az orosz czár május 10- én érkezik Berlinbe s ott három napig fog időzni. A többi államokban a hűsvét hete me- lehetős csöndben folyt le.

A kolozsvári m. k. tudomány-egyetem tanrendje

az 1874—5 tanév nyári szakára.

(Vége.)

IV. A mennyiségtan-termesztettudomá- nyi karban.

1. *Analytica geometria*. 5. óra, szombat ki- vételével naponként 12—1-ig. [VIII.] tanterem Dr. Brassai Sámuel ny. r. tanár.

2. *Égészleti hánylat*. 5 óra; szomba- kivételével naponként d. e. 10—11-ig. X. tan- teremben Dr. Martin Lajos ny. r. tanár.

3. *Változtatási hánylat*. 3 óra; kedd, szer- da, csütörtök d. e. 9—10-ig Ugyanazon tanár ugyanott.

*4. *Ábrázoló mértan távlati rajz és al- kalmazása*. 2 óra; hétfő, péntek d. u. 3—4-ig Ugyanazon tanár, IX. tanterem.

5. *Csillagászat*. 3 óra; kedd, szerd- és csütörtök d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár ugyanott.

6. *Csillagászati gyakorlatok*. 2 óra; ked- den és csütörtökön az esti órákban (4 előadás órában számitandó). Ugyanazon tanár, a mu- zeum-kertben.

7. *A complex függvények általános e- melete*. 3 óra; kedd, csütörtök, szombat d. 11—12-ig. Dr. Réthy Mór ny. rk. tanár. X. tanterem.

8. *Felsőbb algebra*. 3 óra; hétfőn, szerd- és pénteken d. e. 11—12 óráig. Ugyanazon ta- nár, ugyanott.

*9. *Mathematicai gyakorlatok*. 2 óra szerdán d. u. 5—7-ig. Ugyanazon tanár, ugyan- ott.

10. *Hydrodynamika*; hangtan, az egye- nes és köbös sipók elmélete. 5 óra; csütörtök kivéve naponként d. e. 7—8-ig. Ugyanazon ta- nár, ugyanott.

11. *Kísérleti természettan*. II. rész; fény- delejesség, villanyosság. 5 óra; csütörtököt kivéve naponként d. e. 8—9-ig. Dr. Abt Antal ny. r. tanár. A fizikai tanteremben.

*12. *Földdelejesség*. 1. óra; csütörtök d. e. 8—9-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

13. *Természetani gyakorlatok*. 4 óra hetenként később meghatározandó időben. Ugya- azon tanár, a természetani intézetben.

14. *Általános kísérleti vegytan*. II. rész a szénvegyületek vegytana (szerves vegyt.) óra; szombat kivételével naponként d. e. 9-10-ig. Dr. Fleischer Antal ny. r. tanár. vegytani intézetben.

15. *Gyógyyszerészeti vegytan* (a gyógy- szerkőnyvben előforduló készítmények előállítási módja, a fertőzőmennyek kipuhatólása) 5. óra szombat kivételével naponként d. e. 7—8-ig Ugyanazon tanár, ugyanott.

*16. *Vegytani gyakorlatok*. 25. óra; szom- bat kivételével naponként d. e. 11—1-ig és d. u. 3—6-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

17. *Elemzési módszerek*. 2 óra; kedde- pénteken d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár ugyanott.

18. *Általános földtan*, 5 óra; hétfő, kedd, szerdánként, péntek d. e. 10–11-ig. Dr. Kóc Antal ny. r. tanár. Az ásvány és földtani intézetben.

*19. *Magyarország földtani szerkezete*, 1 óra; hétfőn d. u. 5–6-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

*20. *Ásvány- és földtani conversatorium*, 1 óra; kedden, d. u. 5–6-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

*21. *Földtani kirándulások* később meghatározandó időben. Ugyanazon tanár.

22. *Állattan*, II. rész, gerinctelenek. 6 óra; zombati kivételnaponként d. e. 11–12-ig. Dr. Entz Géza ny. r. tanár. Az állattani intézetben.

23. *Az izlábúak részletes boncz- és fejlődéstana*, 2 óra hetenként később meghatározandó időben. Ugyanazon tanár, ugyanott.

24. *Állattani gyakorlatok*, 2 óra hetenként később meghatározandó időben. Ugyanazon tanár, ugyanott.

25. *Növény-, idom és rendszertan*, különös tekintettel az orvosi és gyógyszerészeti növényekre s egybekötve növény-meghatározásra gyakorlatokkal, 6 óra; hétfőn, kedden, szerdán és áttörtökön d. e. 6½–8-ig. Dr. Kánitz Ágós ny. r. tanár. VIII. tanterem.

26. *Növényntani dolgozói gyakorlatok* (az indbe, mint 5 órai tantárgy bejegyzendő), később meghatározandó időben. Ugyanazon tanár, ugyanott.

27. *Ujabb elemző mértan*, 2 óra hetenként később meghatározandó időben. Dr. Schmidt Ágoston m. tanár.

28. *A számelmélet elemei*, 1 óra hetenként később meghatározandó időben. Ugyanazon m. tanár.

Nyilatkozat.

Háromszék, 1875. márc. 4.

A „Kelet” és a „Magyar Polgár” a „Közértelem”-ből átvett egy Háromszék törvényhatóságra vonatkozó cikket — melynek tartalma az a részben, hogy főispánunk megmaradása náink közóhaj — igaz; ezt hangsúlyozza a miyei, városi értelmiség és birtokosi osztály.

De azon értesülés, hogy a baloldali a vo. Deákparttal nem kívánna egyesülni, addig mi a főispáni kérdés el nem dől, téves, mert itt nálunk erről senki sem tud semmit — sőt hározzottan állítjuk, hogy törvényhatóságunk boldali intelligenciájának és azon párthoz tartozóknak nagy többsége főispánunknak tisztelői, báiati, és általános a nézet, hogy főispánunk elmozdítása Háromszék politikai nyugalmát zavarná fel, mert rajta kívül ez idő szerint más helyzet ura nem lehet.

Meggyőződhetik a „Közérdek” cikkírója a kormány és a közvélemény, hogy a főispán, kérdés statusquoja, a két párt egybeolvadását tükrölését azonnal meg fogja teremteni.

Több volt jobb- és baloldaliak.

Nyilvános számadás

A „Zilahi tanügyikör” által egy Zilahon létesítendő Fröbelgyerekekért javára jelen év március hó 2-án rendezett hangversenyyel összekötött feladási estély bevételéről és kiadásairól.

Az összes bevétel tesz 137 forint 70 lejezart, az összes kiadás 29 forint 18 krajcárt; e szerint tiszta jövedelemnek maradt 108 ft 52 kr.

A bevételhez felülfizetéssel járultak: Szikszai Lajos ügyvéd 50 kr. Hamp F. erdész 30 ft. Osváth János iparos 80 kr. Kapus Sámuel János 20 kr. Gazda Albert ügyv. gyak. 30 ft. Kiss László törv. sz. végrehajtó 10 kr. Nagy Imre ref. tanító 20 kr. Vég Sámuel hiteltörök 30 kr. Szöllősi Ferencz hivatalnok 10 kr. Lőrinczy György ügyvéd 70 kr. Kondor István tanuló 10 kr. Kondor József tanuló 10 kr. Nagy Antal tanuló 10 kr. Szabó L. tanuló 10 kr. Nisch István tanuló 10 kr. Ap Imre ügyv. 70 kr. Ozell Benő birtokos 10 kr. Török Imre tanuló 10 kr. Ábrahám Mihály tanuló 10 kr. Pakulár Ernő tanuló 10 ft. Friedmann Sándor 70 krajczár, Gáman Ferencz nyomdász 1 forint. Káizler Imre törvényszerű elnök 2 forint 30 krajczár. Harmath ny. keresk. 90 kr. Nagy György törv. sz. bíró 10 kr. Nagy Antal mérn. 70 kr. Balogh Károly törv. sz. jegyz. 70 kr. Török József hiv. 20 kr. Állit Sándor tanuló 10 kr. Korbulay Ignác törv. ügyész 70 kr. Bogdánffy Mihály földbir. 10 kr. Ferenczi András iparos 20 kr. Hank János keresk. 20 kr. Bíró Ferencz ügyvéd 20 ft. Páskuj Simon keresk. 20 kr. Govrik József keresk. 20 kr. Germauz Tivadar állatv. 20 kr. Pataky József keresk. 70 kr. Kiss Andor törv. szék. bíró 1 ft 30 kr. Kiss László ügyvéd 3 ft 60 kr. és Révay Pál ref. lelész 30 kr. Összesen 21 ft 10 kr.

Fogadják a szíves felülfizetést a nemesi iránt tanúsított áldozatkészségükért a „tanügyi kör” hálás köszönetét.

Zilah, 1875. márc. 30.
Borbély Sámuel, Dobai Sándor, anár, a rendező biz. eln. ref. tan. pénztárnok.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Buda-Pesten ápril. 7. 11. ó. — p. d. e.
Érkezett, ápril. 7. 11. ó. 20 p. d. e.

A képviselőház gyorsan tárgyalja le az adójavaslatokat, melyeket a szabadelvű párt értekezlete tegnap mind elfogadott. Az országgyűlés trónbeszéddel berekesztését pünkösöd előtt reménylik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, ápril. 7. 1875

— A királyhoz, utazása alatt, minden másodnap futár megy Budapestről és Bécsből; és hasonlólag minden másodnap 6 felségtől szintén futár érkezik Budapestre és Bécsbe.

— Rudolf trónörökös, király 6 felsége határozott kívánatára, ezután minden nagyobb katonai szemlénél 6 felsége oldala mellett lesz. Az idei hadi gyakorlatoknál a koronaherceg először fog a nevét viselő 19-ik sorozed élén állni — mint ezredtulajdonos — és személyesen mutatja be a „Rudolf koronaherceg” ezredét a királynak. — E szemle előtt a trónörökös már vezérőrnagyi rangot nyer.

— Az osztrák császár és a magyar király Carmonsból Velenczébe való útján mindenütt a legünneplésesebben fogadtattott. Valamennyi pályaudvar olasz és osztrák zászlóval volt felülvezve, mindenütt díszsáradok voltak fölállítva. A hatóságok fejei, községi küldöttségek s nagy közönség fogadták a császárt a pályaudvarokban. A velencei pályaudvarban összegyűlekedtek a király, a királyi hercegek, polgári és katonai tekintélyek, és a 71. sorozed egy százada; a pályaudvar olasz és osztrák zászlókkal volt felülvezve. Midőn az udvari vonat a pályaudvarba érkezett, a király a császárnak elébe ment, a két uralkodó megölelte egymást, a császár kezét szorított a királyi hercegekkel. Midőn az uralkodók a kikötőknek pavillonjában megjelentek, megszólalt az osztrák néphymnus és a beláthatatlan néptömeg lelkesült tetszésnyilvánításokkal tölt ki. — Ágyulövések üdvözlözték a császárt megérkezését, egy külön a császár számára épített gondolában a császár, a király és a korona herceg foglaltak helyet, a többi gondolákban Amadeus, Tamás hercegek, Wimpfen és Menabrea tábornokok. Az egész császári kíséret, számtalan gondola, ezek között a velencei nemesek összes gondolái, díszben követék a császárt. Az összes partok, lépcsők és paloták nézőkkel voltak ellepve, valamennyi földszíntet erkély sűrűn el volt foglalva, különösen hölgyek által. A csatornán félórát történt hajókázás alatt az uralkodók mindenütt viharos üdvözlésekben részesültek, számos katonai és polgári zenekar az osztrák néphymnuszt játszotta. — Az uralkodóknak megérkezése a Márk-téren ritka látványt nyújtott. A csapatok megszemlélése közben az uralkodók a teret kétszer körüljárták. A szállásra érve, a császár, a koronaherceg, a miniszterek, a két kamara elnökei által fogadtattott, kik az erkélyen a csapatok szemlénél jelenvoltak. A néptömeg viharos ujjongással az erkélyre hívta az uralkodókat; midőn itt a császár a királylyal megjelent, az ovatiók nem akartak véget érni; a néptömeg ugyszóval megszállva tartotta a tért. A császár bevonulása valóban ünnepélyes, a fogadás szíves volt, sok olasz és osztrák tisztet lehetett látni a legbensőbbben társalogni. Idegenek folyvást érkeznek.

— Több városi lakos kéri általunk a városi hatóságot, hogy ne sajnálja a város központján kívül eső utcákra is egy kis gondot fordítani, melyek mostanság a sártól és szenneltől vannak ellepve. Az első szennettől például a járdán túl a Múzeumutcaig vezető rész járhatatlan a sár miatt, holott e réss is csak az egyetemi növénykerthez és állattani intézethez vezet s nem esik sem a város díszére, sem az arra járó kaputos emberek kényelmére, hogy a sárban kénytelenek lubiczkolni; egy néhány szekér porond sevitgetne a bajon. A Széchenyi-fürdő háttápeggétől Szamosmenti utcáig pedig a belsőmonostor utca szemétdombjának tekintsi a székerekkel küldi oda a szemetet. A közeli lakók pedig semmivel sem érdemelték ki emeg-tiszteltetést. Határozott felszólalást csak e két hely miatt vettünk és hány ilyen elhagyott utca nincs városunkban.

— A helybeli lövészegylet kebelében nagyban folynak a készülődések a Junius hó 27-én megtartandó zászló-szentelési ünnepélyre. Városunk hölgyei által ajándékozott e rendkívül értékes zászló gróf Bánffy Bónáné önszálló-anyaasága alatt, a társ-egyletek s különösen a bukaresti tömeges részvéte mellett fog a legnagyobb ünnepélyességek közt felszenteltetni. Az ünnepély sorrendjét annak idejében közölni fogjuk.

— A kolozsvári önkéntes tüzoltói egylet javára e hó 5-én eladott „Falusi zenés” című népdráma 450 ft 43 kr tiszta jövedelmet eredményezett, melynek fele része 225 ft 21½ kr a tüzoltói-egylet pénztárába

már be is lett szolgáltatva. Ez alkalommal egyszersmind a tüzoltói-egylet javára Adler Antalné urasszony 2 frtot, Vikol János 1 frt 50 kr, Vikol Antal 1 frtot, Dobál László 1 frtot, Dobál Antal 20 krt, Voith Gergely 60 krt, Florián Sándor 40 krt adományoztak.

— Marosvásárhelyi levelezőnk írja, hogy a Mentovics Elek házasságáról szóló hír, melyet lapunk tegnapi számában mi is közöltünk, habár Vásharhelyt elterjedt hír, de korai és alaptalan.

— Dr. Irtl Frigyes a n-szebeni Ferencz József-polgári kórház főorvosa f. hó 5-én élete 46-ik évében meghalt. Az elhunyt széles körben ismert, kitűnő tudományos és gyakorlati képzettséggel bíró férfi volt s halála nagy részvétet keltett.

— Deák Ferencz nem vállal többé mandátumot; helyébe Budapestén a belvárosi kerületben Tisza Kálmán fog fellépni és megválasztatni, ezt írják a „Debrecen”-nek Budapestről, hol azonban még eddig senki sem tud a dologról semmit.

— A katasteri munkálatokra közelebbről hirdett pályázat s az ezen állomásokkal összekötött díjak nagyon sok egyének zavarták meg álmait. Mint értesülünk a folyamodványok egész serege érkezett be az illető helyre kerületünkben is. Első sorban különösen azok számítanak, a kik régebben is ilyenmű állásokat foglaltak volt el. A többieknek jut, ha marad.

— Az erdélyi csendőrség parancsnokává, mint a „Nemzeti Hírlap” hallja, Török Ferencz honvédőrnagy fog kinevezetlni.

— A budapesti állatkert igazgatóság Kairóból tudósítást kapott, hogy az állatkert számára mult őszön rendelt állatok f. hó utolján megérkeznek. Az impozans és becses szállítmány áll: egy elefánt, két oroszlan, egy leopárd, két strucz, három gazella, egy marabu, két flamingó és többféle szárnyasból. Az állatokat kísérő nubiai szerencsés állandan ott fog maradni, s mint állatőr lesz alkalmazva.

— Kirándulás. Egy fővárosi fiatal ur-ember a napokban Vácra rándult s a koronához címzett fogadóban szállt meg. Jó étvágyal érkezett s aztán — felakasztotta magát.

— Uj módja az öngyilkosságnak.

Hogy halála bizonyos legyen, egy angol egyszerre két támadást intézett élete ellen. A Themse partjára ment, nyakába hurkot vetett s odaerősít egy lámpához; jobb kezében pisztolyt szorított. Mikor a hurk teljesen rászorult nyakára, kirugta lába alól a támasztéköveket s agyának fordítá a fegyvert; elcsúsz és előtte — a kötelet. A vízbe zuhant, honnan kifogták. Ekkor elhatározta, hogy többet nem kísérl meg az öngyilkosságot. — Egy budapesti szatócs nem volt ily szerencsétlen szerencsés. Két doboz gyufának ette meg villóját, s miután úgy érezte, hogy a kívánt hatást mindaz nem idézi elő, másként próbált szerencsét. A boltjában levő asztalra hajta fejét s nagy mennyiségű löport robbantott fel. Nagy robaj, nagy lángnyelv: s a szatócs egész a boltzathoz vettett. A szomszéd szobabeli vendégek, mert a szerencsétlen bort is mért, elösiettek, s rögtön áttértették az eltorzulás okát. Az üdület rögtön bezárták; gazdájának halála kétségben kívül.

— Bismark herceg mult pénteken ünnepelt születésének hatvanadik évfordulóját. Azon hir, mely szerint a herceg születése hatvanadik évének betöltése után nyugalomba akart volna lépni, teljesen alaptalan. Hir szerint a herceg születésnapja alkalmával újabb kitüntetésekkel fog elhalmoztatni, nevezetesen a „fenség” címet fogja nyerni, mely czímmel az orosz Gortsakoff herceg szintén születésének hatvanadik évfordulóján tüntettetett ki.

— Gazdasszonyoknak. Kiklítás van, hogy az újlángból egy új szárnyas fajt kapunk. Ez a majdnem strucz nagyságu nanduh, a melynek hazája Ausztrália. A gyönyörű tolu és szelid indulata madárnak kitűnő ízű húsú és óriási tojása van, élelmezése igen egyszerű és a mi égaljunkt minden baj nélkül megszokja. A párisi honosított kert igazgatósága több példányt szándékozik hoztatni és néhányat vidéki gazdaságokba kiadni, a hol aztán tenyésztésével is kísérletet tesznek.

— Hermaphrodita tyúk Szeremley Lajosné Erzsébetvárosi tyúkaszatában létezik egy hermaphrodita tyúk azon ugynevezett erdélyi pulyka-tyúk-fajból, mely a mult évi orsz. baromfiállításán általa kiállítva lett s arany jutalomban részesült. Ez kinézésére tyúkszerű, görbe farktollai hiányzanak, sarkantyujai csak jelezve van. Ellenben taraja és szakáll-taraja igen ki van fejlődve és gyakran kukorikol, még pedig nem azon a rekedt hangon, melyet néha a tojási korszakból kivénült tyúkok hallatnak. Kortársai már régen tojnak.

— Táborosky és Parsch budapesti zeneműkereskedők kiadásában megjelent: „Elemér dala.” Zongorára szerző Szentirmay Elemér (Németh János.) Ára 60 kr.

— Errata. Lapunk tegnapi számában a Belényesi Gáborra vonatkozó híriben hibásan áll „Budapesti Közlöny” e helyett: „Budapesti Szemle.” Demosthenesről szóló második tárcánkban pedig a következő értelemzavaró sajtóhibák estek: 1. hasáb 6-ik sor s z e r e z v é n helyett olvasd: „mege d a v é n”; 2. hasáb alulról 7. sor olvasd: „Kallistratosz kitűnő tehetség”; 2. hasáb a jegyzetben olv. „A logographok oly egyének számára írtak beszédek, kik ügyük védelmére saját erejükből nem

voltak képesek.” 3. hasáb 4. sor olvasd: („mint a jelenkor Pitt-je.”) 3. hasáb 15. sor h a z a f i a s helyett olv. „Lysias.” 3. hasáb 7. sor alulról: Ö n t ő helyett olvasd „Önző.”

CSARNOK.

Az orvosok.

(Szemlevány Weber „Demokritos”-ából.)
(Folytatás.)

Nem kell-e charlatanáná lennie az orvosnak különösen oly nőekkel szemben, a kik e kérdésre: „Hogy vannak szemei?” — így felelnek: „Az udvari tanácsos biztosít, hogymár sokkal jobban látok.”

Hiába! az egyének legnagyobb részének jobban tetszik, ha emberek kezére bíznak, mint-ha a természet segítségét kell igénybe venniük.

Egyébiránt a természet maga végletebe eshetik, mint egy valaki példája mutatja, a ki orvost és gyógyszerzt minduntalan visszautasítva egész 74 éves koráig, a halál előérzete alatt így kiáltott föl: „A pört mégis én vesztettem el!” Szóval: a világnak úgy tetszik, hogy csalassék meg.

Aesculap művészete négy ágra oszlik: physiologia, pathologia, semiotika és therapeutika: — azonban mindezek mellett gyakran a legnagyobb fontosságú a charlataneria, a mely szó némelyek szerint az orvosok bibor (scharlach) köpenyétől, mások szerint a latin charla-re (fecsegni) szóból vagy még egy harmadik nézet szerint az első, kocsinjáró párisi orvostól eredhetett, mely utóbbit látván mindig így kiáltottak föl: voilà le char de Latan (Imhol a Latan kocsija). A charlataneria minden orvos sajátja s alig létezik egy is, a ki e nélkül mozogna, ép úgy, mint a hajós szél nélkül. Az előszámlált nagyfontosságú ismeretekhez újabb időben még a chemia is sorakozik s ki érti jobban a szétválasztás tudományát az orvosnál, a ki a lelket a testtől elkülöníteti képes? Azonban megnyugvást találhat mindenikök e versben:

Non est in medico semper relevetur ut aeger.

Interdum docta plus valet arte malum. (Nincs hatalmában az orvosnak hogy a beteg mindig meggyógyuljon; néha a baj hatalmasabb mint a tudomány.)

A világ azt akarja, hogy csalatott legyen. Egy férfi és nő közt lefolyt következő párbeszédnek voltunk egy ízben tanúi: „Ah mily fáradt vagyok”. — Az utazástól van. — Nincs étvágyam.

— Egyék kevesebbet. — Nem tudok aludni.

— Keljen föl korán. — Minden esztom fáj.

— Sétáljon többet. — Különösen a keresztesmonomban van a baj. — Hát kevesebbet — hm-hm (itt már a dolgot nem nevezhetette a saját nevén.)

— A bor tunyává tesz. — Igyék vizet. Hallásom gyöngye. — Nem szükség mindent hallania. — Magam is mindég gyöngébb leszek

— Hát, öregszik. — Oh menjen! — Nem tud valami szert? — A halál jó orvososság.

Az ily igazmondó fajankót azonban csak egyetlen egyszer kérdezik tanácsadás végett. A piaci szájasok azonban minden ellen tudnak valami mentő szert.

Az igazi „aurea praxis” abban áll, hogy a beteg képzelgésének hizelegni tudj. E dologhoz különösen értett azon orvos, ki egy a neje korai szülsé miatt aggódó férjnek így szolt: „Az első gyermeknél — kérem — gyakran fordul első ily eset, később azonban nem fog megtörténni” — s a férj megnyugodott épen mint ama paraszt, a kinek az orvos csupán aqua benedicta Rulandi-t (hánytatól) rendelt. — De meg fog ez gyógyítani instálom? hisz ugyszóval semmi sincs azon a papíron?

Az orvos irt tehát neki egy latin görög és magyar szavakból álló teljes receptet. A paraszt egészen megörvendett s 15 krajczár helyett 30-at adott „drága orvosának.”

Az orvosnak többet kell tekinteni a hitre, mint a tudásra. Jézus maga is így szolt egy gyógyítása alkalmával: „Menj! a te hited meggyógyított tégedet.” A muzulmanok ennek folytán a szerencsés kezű orvostól így szólnak: „Ó az Isa (Jézus) lehelletével bírsz. — „Kelj föl és járj!” ezt csak a mester mondhatá, de azért fiaí mégis adhatnak mindig oly tanácsot: „Légy egészséges és — többé ne v é t k e z z é l l !”

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelem a románoknál.

(Egy erdélyi románról P. N.)

(Folytatás és vége.)

A lelkiismeretes vezetés; pedig merőben hiányzik nálunk; mi szidalmazuk a magyart, mert — mondjuk — hogy mindent magáért tesz s minket elnyomni törekedik, holott háttamaradásunk okai csak mi vagyunk; ha mi

magunkkal szemben megtennők kötelességünket, akkor hiba nem volna.

Az a sok pennás román ifju, a kik végeztek nagy keserűséggel az iskolákat, sokkal jobban cselekednének, ha a kereskedői pályára léptek volna, mert ma már bizonyára nem lennék a konczt, hanem azt ők osztogatnák.

A román nép, mint földmivelő már ma is nagy nehezséggel tud egzistálni. A sessiók száma fogyott, vagy elosztott, örökáron eladatott; ott állunk ma már, hogy 100 falusi román közül csak 50-nek van földbirtoka, s ezek közül is csak 40 tud földje után megélni.

A román nép érdeke kívánja tehát, hogy komolyan gondolkodjék a jövő felől.

Az ipar- és kereskedelem a románság előtt ismeretlen pályák; ezeknek elfoglalása s az egészséges iparos és kereskedői osztály megteremtése biztosítaná a nemzeti jelleget, a nép jövőjét. A földhöz ma már nincs mit ragaszkodni, mert az nem nyújt elegendő tápot; a románságot csak az ipar és kereskedelem mentheti meg a végromlásból.

Ugy az ipar, mint a kereskedelem által megkívántató tökélet szorgalommal rövid idő alatt meg lehet teremteni; kicsinyben lehet kezdeni, mert igényeink sem lehetnek nagyok. Pár évtized alatt a román nép nem volna földjéhez ragadva s nem volna kétségbeesve, ha földjeit elvesztené.

Csodálkozásomat kell kifejeznem a felett, hogy a román bölcsek és vezérek ez ut fontosságát még észre nem vették, s hogy mozgogni sem kezdetek az ut egyengetésére. Pedig itt kell a népnek utat mutatni, itt kell őt vezérelni és gyámolítani, itt érzi minden nép szükségét a bölcse vezérletnek.

En részéről inkább ily téren biztosítanom népem jövőjét, inkább itt küzdenék, mint a politikai téren. A mai világ liberalizmusa odáig haladt, hogy méltatlanságot politikai tekintetben elkövetni nem lehetne a románságon a nélkül, hogy a közvélemény a méltatlankodót el ne ítélje. Nem lehet tartani, s a magyar liberalizmus biztosíték e tekintetben hogy mi nyelvünkől, vagy más természetes jogainktól megfosztatunk; az oly féltékeny örkődés a politikai téren merőben igazolatlan. Másrészt, ha mi a socialis téren mozognánk s fellépésünkre minden utat megpróbálnánk, bizonyára megerősödnék annyira, hogy elbírassuk a méltatlankodások súlyát. A haladásban gátolva nem vagyunk, ennek ellenkezőjét csak épen azok állítják, a kik háttamaradásunk okait mindig másban és nem önmagukban keresik.

Ha a román vezetők ily téren mozognának, bizonyára megszűnnék a politikai és nemzetiességi surlódás; a román nép, mint nyugodt, békés és hazafias jellem tűnnék fel.

A mai működés szerint a románság sebes léptekkel siet végbukása felé. Mert a politikai pártküzdelmek, a nemzetiességi féltékenység minden erejét felemészti a népnek, s időt és tért nem enged, hogy anyagi és szellemi bajairól komolyan gondolkodjék. A névezérek haladnak mind előbbre a roszul felfogott politikában, s a nép nyomról nyomra marad, pusztul.

Van a románoknak vagy két társulatuk, ezek szintén ilyen uton vannak, mind jogászokat s papokat segítenek, a helyett, hogy nagy tökéjüket a román ipar és kereskedelem előmozdítására s illetőleg megteremtésére fordítanák.

Nem ártana kissé komolyan gondolkodni e dologról; azok, a kik oly gyakran hangoztatják a nép javát, lépjenek e térrre s ne mörgecsítsék meg a nép életét politikai pártküzdelmekkel; mit fog érni a „román nemzet” elnevezés, ha a nép, mely azt viseli, koldus lesz, bizonyára dicsőségére szolgálni nem fog.

A nép prófétái legyenek igazi és ne hamis próféták!

— A gy-Fehérvári piac árai márc 27-dikén 1875. Alsó-Ausztriai mérő. Tisztabuza 3 frt. 95 kr. Rozs 2 forint, 36 kr. Elegybuza 3 frt, 15 kr. Zab 1 forint, 62 kr. Széna 1 frt, 65 kr. Alomszalma — frt 95 kr. Zsupszalma 1 fr 20 kr Egy öl fa 6 frt — kr. Marha hus 20 kr. Konyhaliszt 13 kr. Rizs 40 kr. Gyöngykása 36 kr. Borsó 32 kr. Lenese 32 kr. Paszuly 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Ápril 6-án 5% Metalliques 71.30 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 75.65 — frt 1860. Kölcsön 112.75. Bankrészvény 965 Bittelintézeti részvények 243.50 London 111 — ft. st. Ezüst 103.35. Cs. kir. arany 522½ Nap. eordor 886. — — 100 mark németérté 54.25. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.50 Temesvári 77.75 Erdélyi 76. — Horvátország 80.50

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

